

KOKOOMUSNAISTEN MAHDOLLISUUKSIEN MAAILMA 2022-2023

Me Kokoomusnaiset haluamme:

- yhteiskunnan, jossa kenenkään tausta ei määrää, mitä hänestä voi tulla
- että jokainen lapsi saa varhaiskasvatuksesta lähtien riittävät taidot hyvään elämään
- vahvistaa sivistystä ja osaamista
- vahvan painotuksen perheiden hyvinvointiin
- ihmiset jonoista hoitoon
- taata ikääntyville yksilölliset palvelut ja oikea-aikaisen hoivan
- jättää tuleville sukupolville puhtaamman ilmaston ja vesistöt sekä monimuotoisen luonnon
- edistää ilmapiiriä, jossa kestävämpi tapa toimia nähdään yhteiskunnan mahdollisuutena menestyä
- korkeamman työllisyysasteen hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden turvaamiseksi
- kaikille hyvän työelämän, jossa jokaisella on tasa-arvoiset mahdollisuudet
- että jokainen saa määrätä omasta kehostaan ja jokaisella on oikeus koskemattomuuteen
- sellaisen yhteiskunnan, jossa jokainen voi kokea olevansa turvassa

1. Me Kokoomusnaiset haluamme yhteiskunnan, jossa kenenkään tausta ei määrää, mitä hänestä voi tulla

Kokoomusnaisten tavoitteena on mahdollisuuksiltaan tasa-arvoinen, kannustava ja välittävä yhteiskunta, jossa jokaisella on mahdollisuus toteuttaa itseään. Jaamme kokoomuksen arvopohjan: vapauden, vastuun, välittämisen, demokratian, sivistyksen, kannustavuuden ja mahdollisuuksien tasa-arvon.

Mahdollisuuksien tasa-arvo tarkoittaa Kokoomusnaisille sitä, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa. Yhteiskunnan on taattava kansalaisille tasa-arvoiset lähtökohdat ja elämän perusedellytykset.

Ihmisoikeudet, mittamaton ihmisarvo ja oikeusvaltioperiaate ovat länsimaisen demokratian perusta. Sivistyneessä yhteiskunnassa arvostetaan erilaisuutta ja osataan asettua toisten ihmisten asemaan.

Sosiaalisesti kestävä yhteiskunta ehkäisee syrjäytymistä ja tukee integroitumista sekä osallistumista yhteiskunnan päätöksentekoon. Mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua päätöksentekoon on oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja luotettavan poliittisen päätöksenteon edellytys.

- Puolustamme tasa-arvoa ja demokratiaa sekä edellytämme kaikkien yhdenvertaista kohtelua.
- Vastakkainasettelun sijaan haluamme rakentaa yhteistä näkymää paremmasta tulevaisuudesta.

2. Me Kokoomusnaiset haluamme, että jokainen lapsi saa varhaiskasvatuksesta lähtien riittävät taidot hyvään elämään

Laadukas koulutus on mahdollisuuksien tasa-arvon edellytys. Suomessa jokainen lapsi ja nuori saa oppia perheen toimeentulosta tai taustasta riippumatta. Tästä on pidettävä kiinni. Suomalaisen osaamisen tekijöinä ovat koulutuksen korkea laatu, tasa-arvoisuus ja erityisesti maailman parhaat opettajat.

Suomi on edelleen monella mittarilla koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa. Osaaminen kuitenkin eriytyy, eikä meillä ole varaa menettää yhtään nuorta. On varmistettava, että kaikki pysyvät mukana. Kaikille on turvattava riittävät taidot elämässä pärjäämiseen.

Haluamme, että innostus uuden oppimiseen ja osaamiseen tarttuu jokaiseen lapseen jo varhaisina vuosina. Varhaiskasvatus on elinikäisen oppimisen ja koulutuspolun ensimmäinen ja vaikuttavin askel, jolla voidaan ehkäistä syrjäytymistä ja puuttua ajoissa oppimisvaikeuksiin.

Tavoitteenamme on, että jokainen nuori saavuttaa vähintään toisen asteen tutkinnon, sillä ilman tutkintoa jääminen heikentää asemaa työmarkkinoilla ja elämässä. Siksi riittävä ja oikea-aikainen tuki on varmistettava koko koulupolun ajalle. Näemme myös tärkeänä sen, että toisen asteen dualimalli säilyy tulevaisuudessakin. Lukiolla ja ammatillisella koulutuksella on molemmilla oma tärkeä tehtävänsä.

Lukutaito ja lukeminen muodostavat tärkeän perustan osaamiselle. Lukutaito on avain kaikkeen yhdenvertaiseen osallistumiseen yhteiskunnassa. Kouluissa tehtävä työ lukutaidon edistämiseksi on tärkeää, mutta myös perheitä on kannustettava yhdessä kotona lukemiseen.

Opettajien tulee saada keskittyä päätyöhönsä – opetukseen ja oppijoiden ohjaamiseen. Huipputason opettajamme aina varhaiskasvatustasolta korkeakouluihin asti mahdollistavat suomalaisten korkean osaamisen ja siksi opettajien työssä jaksamisesta ja osaamisen säännöllisestä päivittäisestä on huolehdittava.

- Kohdennetaan tasa-arvon ja oppimisen mahdollisuuksia vahvistavia toimia varhaisiin vuosiin ja koulupolun alkupäähän.
- Toteutetaan kaksivuotinen maksuton pedagoginen osapäiväinen varhaiskasvatus, johon pääsee osalliseksi koko ikäluokka.
- Nostetaan erityisesti maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisastetta varhaiskasvatukseen, sillä se tukee koko perheen kotoutumista ja kielenoppimista.
- Vahvistetaan peruskoulua ja panostetaan opettajiin, opintojen ohjaukseen sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon.
- Huolehditaan riittävästä oppilashuollon resursseista niin, että apu ja tuki ovat nopeasti saatavilla ja yksikään nuori ei jää syrjään.
- Varmistetaan peruslukutaidon syventyminen sujuvaksi lukutaidoksi perusasteella ja huolehditaan kirjastoverkoston kattavuudesta.
- Parannetaan koulujen edellytyksiä puuttua kouluväkivaltaan yhteistyössä nuoriso- ja sosiaalitoimen sekä poliisin kanssa. Erityisesti nettikiusaamista pitää kitkeä entistä tehokkaammin.
- Tiivistetään työelämän ja oppilaitosten yhteyksiä kaikilla koulutusasteilla ja jatketaan oppisopimuskoulutuksen kehittämistä.

3. Me Kokoomusnaiset haluamme vahvistaa sivistystä ja osaamista

Sivistyksellä on monta ulottuvuutta: tiedollinen, taidollinen ja sydämen sivistys. Tasa-arvoinen ja korkealaatuinen koulutusjärjestelmämme on sen takeena, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa ja tavoitella unelmiaan.

Korkea osaamistaso on kansakuntamme tärkein voimavara, sillä se on tulevaisuuden kasvun ja siitä koituvan hyvinvoinnin kulmakiviä. Tavoitteena on, että vähintään puolet ikäluokasta on vuoteen 2030 mennessä korkeasti koulutettuja.

Ihminen oppii, kasvaa ja kehittyy läpi elämän. Kouluttautuminen ja uuden osaamisen hankkiminen onkin elämänmittainen prosessi. Tutkintokeskeisyydestä on edettävä osaamisen korostamiseen. Osaamisen päivittämisestä ja kokonaan uuden osaamisen hankkimisesta on tehtävä nykyistä joustavampaa läpi elämän.

Vahvaa suomalaista osaamispohjaa luodaan uudistamalla rohkeasti, kannustamalla elinikäiseen oppimiseen sekä tarttumalla oikea-aikaisesti muutostrendeihin, kuten digitalisaatioon ja tekoälyn kehitykseen. Tarvitsemme Suomelle kansallisen osaamisstrategian, jonka avulla voimme asettaa vaatimuksia tulevaisuuden osaamis- ja koulutustarpeiden ennakkoinnille, sekä koulutusjärjestelmän ja opetuksen kehittämiseksi.

Panostamalla yritysten ja tutkimuksen yhteistyöhön, tieteelle ja teknologialle avoimeen asenneilmapiiriin ja innostavaan kokeilukulttuuriin tuemme Suomen kansainvälistä kilpailukykyä ja asemaa teknologian maailmankartalla.

Taiteella ja kulttuurilla on arvo sinänsä. Taide kuvastaa ympäröivää yhteiskuntaa ja kertoo maailmasta, jossa elämme. Taiteen ja kulttuurin merkitys ihmisten hyvinvoinnille on kiistaton. Kokoomusnaiset haluavat varmistaa, että kulttuurin arvo ja merkitys yhteiskunnassamme tunnustetaan. Kulttuurialan elinvoimaisuus on varmistettava myös tulevaisuudessa. Luovien alojen kasvua ja kansainvälistymistä on tuettava. Kulttuuripalveluiden tasa-arvoinen saatavuus on varmistettava ja niiden aktiivista käyttöä vahvistettava.

- Tunnistetaan sivistyksen monet ulottuvuudet: tiedollinen, taidollinen ja sydämen sivistys.
- Laaditaan Suomelle kansallinen osaamisstrategia.
- Nostetaan osaamistasoa lisäämällä korkeakoulujen aloituspaikkoja sekä varmistamalla laadukkaan opetuksen mahdollistavat rakenteet ja rahoitus.
- Huomioidaan työelämän muuttuvat tarpeet koulutustarjonnassa.
- Kannustetaan valmentavan johtajuuteen.
- Huolehditaan siitä, että sukupuolisegmentoituminen koulutusaloittain vähenee.
- Turvataan tärkeää työtä tekevän kolmannen sektorin toimintaedellytykset rahapeliuudistusten yhteydessä.
- Toteutetaan taiteen prosenttiperiaate.

4. Me Kokoomusnaiset haluamme vahvan painotuksen perheiden hyvinvointiin

Sosiaali- ja terveyspalveluiden, varhaiskasvatuksen, koulun ja oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalveluiden välille on luotava toimivat yhteydet sujuvien ja yhtenäisten hoitoketjujen takaamiseksi ja perheiden varhaisen tuen varmistamiseksi. Erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyessä hyvinvointialueille on huolehdittava siitä, että perheiden palveluihin ei tule katkoksia aiheuttavia raja-aitoja.

Korona on lisännyt huolta myös erityisesti vähävaraisten lapsiperheiden pärjäämisestä. Koronan akuutti vaihe on päättymässä, mutta työtä sen aiheuttamien vahinkojen korjaamiseksi riittää vuosiksi eteenpäin. Matalan kynnyksen palveluita ja varhaista tukea on oltava riittävästi saatavilla, jotta kukaan ei jää jälkeen. Lapsiperheiden kotipalveluun on panostettava, sillä se on tärkeää matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää työtä, jolla voidaan auttaa uupumusta perheissä.

Oikeus harrastukseen ei saa olla kiinni perheen varallisuudesta. Jokaisella lapsella ja nuorella on oltava mahdollisuus kokea onnistumisia liikunnan, taiteen tai muun harrastuksen ja yhdessä tekemisen riemun kautta. Harrastaminen on myös tutkitusti tehokas tapa ehkäistä syrjäytymistä. Mielekkäällä vapaa-ajantoiminnalla on lisäksi oppimistuloksia parantavia vaikutuksia.

Koulujen, päiväkotien, järjestöjen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä on tiivistettävä siten, että lasten harrastuksia olisi mahdollista sijoittaa koulupäivien välittömään yhteyteen koulujen tiloja hyödyntämällä. Huomiota on kiinnitettävä myös eri liikuntaharrastusten tasapuoliseen mahdollistamiseen. Julkinen tuki ja liikuntapaikkarakentaminen on suunnattava nykyistä tasapuolisemmin suhteessa eri urheilulajien harrastajamääriin ja tuen on jatkossa tavoitettava nykyistä paremmin myös tyttöjen ja naisten suosimat lajit.

- **Varmistetaan perheiden palveluissa oikea-aikainen tuki ja apu.**
- **Kehitetään perheiden kotipalvelua ja edistetään tietoutta palvelumahdollisuuksista**
- **Laajennetaan palveluseleiden ja kotitalousvähennyksen käyttöä lapsiperheiden ja omaishoitajien tukipalvelujen vahvistamiseksi**
- **Varmistetaan lastensuojelun resurssien riittävyys ja painotetaan erityisesti ennaltaehkäisevää työtä**
- **Panostetaan perheiden hyvinvointiin uusien hyvinvointialueiden rakentamisvaiheessa, mm. vahvistaen neuvola- ja perhelääkäripalveluita.**
- **Varmistetaan jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus harrastaa ja viedään harrastusmahdollisuuksia koulupäivien yhteyteen.**

5. Me Kokoomusnaiset haluamme ihmiset jonoista hoitoon

Hoitoon ja palveluihin pääsy on perustason palveluissa ollut haaste jo ennen koronaa. Palvelumme painottuvat raskaisiin, korjaaviin palveluihin ennaltaehkäisyn ja varhaisen tuen sijaan. Oikea-aikainen hoitoon ja palveluihin pääsy on tärkeää ennen kaikkea ihmisen itsensä kannalta, mutta se tulee myös edullisemmaksi yhteiskunnalle. Hoidon jonottaminen tai palveluiden odottaminen pahentaa usein entisestään ongelmia. Nopeampi hoitoonpääsy ja ihmisten yksilöllisiin palvelutarpeisiin vastaaminen on oltava sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisen lähtökohta.

Hoitoon on päästävä nopeammin ja hoitotakuun toteutuminen tulee varmistaa lisäämällä palvelusetelin käyttöä ja kehittämällä Kela-korvausta. Tukemalla asiakkaan vapautta valita hänelle paras palvelu, lisätään samalla palveluntuottajien positiivista kilvoittelua palvelun paremmalla laadulla ja saatavuudella.

Digitaaliset palvelut parantavat terveyspalveluiden saatavuutta, laatua ja asiointin helppoutta. Teknologiaa hyödyntämällä luomme kokonaan uusia tapoja tuottaa palveluita ja turvaamme hyvinvoinnin jatkumisen myös tuleville sukupolville koko Suomessa.

Mielenterveyspalveluiden saatavuudessa on ollut haasteita jo pitkään ja koronapandemia on syventänyt ongelmia entisestään. Erityisesti nuorten osalta rajalliset mahdollisuudet normaaliin kanssakäymiseen ovat voineet lisätä ahdistusta ja aiheuttaa negatiivista kierrettä. Varhainen tuki ja apu hyödyttäisi monia, mutta usein palveluja joutuu odottamaan niin pitkään, että ongelmat ovat jo ehtineet muuttua vakavammiksi.

Erityisesti lasten ja nuorten on päästävä avun piiriin viipymättä. Kokoomusnaiset on johdonmukaisesti ajanut Terapiatakuun toteuttamista. Terapiatakuulla varmistetaan, että mielenterveyspalveluita on yhdenvertaisesti saatavilla. Mielenterveys- ja päihdeongelmiin on tarjottava apua nykyistä nopeammin, matalalla kynnyksellä ja lisättävä haittojen ennaltaehkäisyä.

- Laajennetaan palvelusetelien käyttöä sekä kehitetään Kela-korvausta ja nostetaan sen tasoa.
- Tuetaan asiakkaan itsemääräämisoikeutta hoitopaikan valinnassa.
- Lisätään tiedotusta ennaltaehkäisevistä syöpien seulontapalveluista etenkin tytöille ja naisille.
- Toteutetaan terapiatakuu ja varmistetaan yhdenvertaiset ja nopeat mielenterveyspalvelut.
- Tarjotaan päihde- ja mielenterveysongelmista kärsiville matalan kynnyksen palveluita julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Edistetään etenkin kokonaisvaltaisten palveluiden tarjontaa.
- Kehitetään hoitopolkua niin, että asiakas pääsee hoitoon oikea-aikaisesti.
- Mahdollistetaan päihteitä käyttävien odottavien äitien pakkohoito.
- Laaditaan peliongelmaisten hoidon kehittämiseksi Käypä hoito -suositus.

6. Me Kokoomusnaiset haluamme taata ikääntyville yksilölliset palvelut ja oikea-aikaisen hoivan

Yhä useampi suomalainen tulee tulevina vuosina seniori-ikään. Ikääntyvien kansalaisten joukko on hyvin moninainen. Jokainen on iästään huolimatta yksilö omine tarpeineen ja persoonallisuuksineen.

Eläkkeelle jää kasvavissa määrin terveitä ja aktiivisia henkilöitä, joilla on paljon vireitä eläkevuosia edessään. Moni eläkkeellä oleva on myös yksin asuva. Vapaaehtoistoiminta, kulttuuri ja muut harrastukset tuovat mielekästä sisältöä elämään ja auttavat osaltaan myös torjumaan yksinäisyyttä.

Ikäihmisten asumista omassa kodissa mahdollisimman pitkään on tuettava monipuolisten palveluiden avulla. Ikääntymiseen ei saa liittyä pelkoa oman kodin ja itsemääräämisoikeuden menettämisestä. Laajentamalla kotitalousvähennystä voidaan helpottaa myös kotiin tuotavien palveluiden hankkimista.

Jokaisen on voitava luottaa siihen, että tarvitsemansa palvelut ja vanhuudenturvan saa myös silloin kun kotona ei enää pärjää. Jokaiselle vanhukselle on taattava hänen yksilöllisistä tarpeistaan lähtevät riittävät ja laadukkaat palvelut oikea-aikaisesti.

Osaava henkilöstö on laadukkaan hoito- ja hoivapalvelun perusta. Vanhuspalveluissa on oltava riittävästi koulutettua henkilökuntaa takaamaan laadukas ja turvallinen hoito. Huolehditaan hoito- ja hoiva-alan ammattilaisten työssä jaksamisesta ja panostetaan hyvään johtamiseen.

Valtaosa ihmisistä on jossain vaiheessa elämäänsä tilanteessa, jossa esimerkiksi oma vanhempi tarvitsee äkillisesti ja väliaikaisesti apua ja hoivaa. Työssäkäyville tarkoitettu tilapäinen, tuettu hoivavapaa antaisi mahdollisuuden hoivata läheistä ikääntynyttä, parantaisi työssäjaksamista ja samalla vähentäisi perinteisen laitoshoidon tarvetta.

Omaishoitajien asemaa on parannettava ja jaksamista autettava. Omaishoitajien vapaajärjestelyjä on kehitettävä, sillä jaksamisesta huolehtiminen on ennaltaehkäisevää toimintaa parhaimmillaan. Omaishoidon ohella kotona asuville ikäihmisille tarjottavia tukimuotoja on yhtenäistettävä valtakunnallisesti.

- **Ylläpidetään ja vahvistetaan ikääntyvien toimintakyvyn ja aktiivisen elämän edellytyksiä. Mahdollistetaan osallistuminen esimerkiksi liikunta- ja kulttuuripalveluihin.**
- **Vahvistetaan palveluiden saavutettavuutta ja esteettömyyttä, sekä huolehditaan selkokielisyydestä.**
- **Vahvistetaan vanhuspalvelulain velvoittavuutta.**
- **Tuetaan omassa kodissa asumista helpottamalla kotiin tuotavien palveluiden saatavuutta ja laajentamalla kotitalousvähennystä.**
- **Mahdollistetaan työssäkäyville tilapäinen tuettu hoivavapaa.**
- **Tuetaan omaishoitajien jaksamista mahdollistamalla riittävät vapaapäivät ja tarvittavat tukipalvelut.**

7. Me Kokoomusnaiset haluamme jättää tuleville sukupolville puhtaamman ilmaston ja vesistöt sekä monimuotoisen luonnon

Ympäristövaikutukset on otettava huomioon kaikessa päätöksenteossa. Velvollisuutemme on jättää maapallo tuleville sukupolville parempana kuin se nyt on. Ympäristö- ja energia-alan tutkimukseen ja kehitykseen sekä alan teknologian kaupallistamiseen on panostettava. Näin luodaan edellytyksiä torjua hyvinvointiamme uhkaavaa ilmastonmuutosta. Suomen kaltaiselle osaamisvaltaiselle valtiolle ilmastonmuutoksen torjunta on ennen kaikkea mahdollisuus. Puhtaita teknologioitamme ja innovaatioitamme tarvitaan maailmanlaajuisesti.

Vesistöjemme pelastaminen edellyttää määrätietoisia ja konkreettisia toimia niin kansainvälisellä, kansallisella kuin kansalaisten tasolla. Ympäristötoimia pitää kohdistaa etenkin päästöintensiivisille alueille. Saaristomeren poistaminen HELCOM:n hotspot-listalta (pahiten kuormittuneet alueet) edellyttää rahoituksen ja toimien kohdentumista alueelle. Rehevöitymistä voidaan ehkäistä edistämällä kierrätyslannoitteiden markkinaa ja lannan energiakäyttöä, toteuttamalla peltojen kipsi-, rakennekalkki- ja kuitukäsittelyitä sekä poistamalla ravinteita vesistöistä kestäväällä kalastuksella ja järviruovikoiden oikea-aikaisella niitolla. Keskeisintä on kuitenkin vähentää vesistöjen päästökuormaa koko yhteiskunnassa. Jätevesien käsittelyn laatua on parannettava, jotta ravinteet ja haitalliset aineet kuten kemikaalit saadaan talteen niin varsinaisista jätevesistä kuin hulevesistä.

Kaikessa ruoantuotannossa on kannustettava ympäristön kannalta kestäviin ratkaisuihin. Maataloudessa on kannustettava käyttämään hiiltä sitovia ratkaisuja, kuten kasvipeitteisyyttä, alus- ja kerääjäkasvien käyttöä

sekä monipuolisia viljelykiertoja. Puhdas, suomalainen ruoka on kilpailuvaltti. Kuluttajan on saatava nykyistä paremmin tietoa ruuan alkuperästä ja valmistusolosuhteista kulutuspäätöstensä tueksi. Ruokahävikkiä on vähennettävä ja hyötykäyttöä lisättävä. Kasvisruoan ekologisuutta ja terveellisyyttä on tuotava esiin.

Väestönkasvu, saasteet, ylikulutus ja ilmastonmuutos köyhdyttävät luontoamme. Luonnon köyhtyminen voidaan pysäyttää ainoastaan tekemällä ympäristön tilaa tukevia järjestelmätason muutoksia. Suomessa biodiversiteettikato näkyy etenkin kasvaneena uhanalaisten metsälajien määränä. Siksi erilaisiin metsänhoitomenetelmiin on kiinnitettävä huomiota ja lisätä tietoisuutta. EU:n tulee olla globaali sunnannäyttävä ympäristöasioissa.

Eläinsuojelulain uudistusta on odotettu pitkään. Lakiuudistuksen lähtökohtana on oltava ajatus eläinten itseisarvosta sekä eläinten hyvinvointi ja hyvä kohtelu. Lain eläinten hyvinvoinnista tulee pohjata viimeisimpään tieteelliseen tietoon.

Uhanalaisia saimaannorppia on suojeltava ja verkkokalastusta on rajoitettava saimaannorpan levinneisyysalueilla. Saimaannorppa on maailma uhanalaisin hylje ja se on vaarassa kuolla sukupuuttoon. Saimaannorpan yleisin yksittäinen kuolinsyy on kalapyydyksuolleisuus.

- Kohdennetaan ympäristötoimia päästöintensivisille alueille.
- Vähennetään vesistöjen päästökuormaa edistämällä aikaisempaa laajemmin maanparannusaineiden käyttöä sekä ravinteiden poistamista vesistöistä.
- Uudistetaan maatalouden tukikokonaisuutta siten, että tuetaan kannattavuutta sekä ympäristö- ja ilmastotoimen vaikuttavuutta.
- Pysäytetään luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja kiinnitetään erityistä huomioita erilaisten metsänhoitomenetelmien vaikutuksiin.
- Toteutetaan kunnianhimoinen laki eläinten hyvinvoinnista.

8. Me Kokoomusnaiset haluamme edistää ilmapiiriä, jossa kestävämpi tapa toimia nähdään yhteiskunnan mahdollisuutena menestyä

Taloukasvu on rakennettava kestäväälle pohjalle eikä velan varaan tai resurssien ylikäyttöön. Tavoitteenamme on hiilineutraali ja energiatehokas Suomi, resurssiviisaat ratkaisut, luonnonvarojen kestävä käyttö, toimiva kiertotalous sekä hyvä ympäristön tila. Kestävällä kehityksellä edistetään sosiaalista oikeudenmukaisuutta, turvallista elinympäristöä, kestävää talouspolitiikkaa sekä ympäristöstä huolehtimista. Talouden tasapaino on edellytys yhteiskunnan kestäväälle kehitykselle ja toiminnalle. Tähtäämme siihen, että 2030-luvulla Suomen metsät ja metsämaa sitovat enemmän hiiltä kuin vapautamme Suomen päästöinä taivaalle.

Kiertotalouden avulla torjutaan ilmastonmuutosta ja säästetään luonnonvaroja. Kiertotalouden keskeisiä vahvuuksia ovat resurssiviisas materiaalien käyttö sekä koko tuotteen ja palvelun elinkaaren hallinta. Kiertotalous pitää sisällään myös alustatalouden monet mahdollisuudet. Kiertotalous luo uutta liiketoimintaa sekä uusia työpaikkoja.

Haluamme edistää ratkaisuja tekstiilien uudelleenkäyttöön ja kierrättämiseen. Tarvitsemme tekstiilistrategian, jonka tavoitteena tulee olla suljetussa kierrossa tapahtuva tekstiilien ja kuitujen kierrätys.

Raideliikennettä ja sen runkoverkkoa tulee kehittää siten, että keskeisten kaupunkien välisessä liikenteessä juna on ajallisesti ylivoimainen lentämiseen nähden ja teollisuus pystyy tehostamaan rautatielogistiikkaa sekä vähentämään kuljetusten päästöjä. Raiteet muodostavat suurten kaupunkien välille kestäviä työssäkäyntialueita ja takaavat, että tulevaisuuden työpaikat löytävät paremmin osaajansa.

- Huomioidaan kestävä kehityksen tavoitteet kaikessa päätöksenteossa ja kehitetään kestävä kehityksen budjetointikäytäntöjä. Rakennetaan talouskasvu kestäväälle pohjalle, ei velan varaan tai resurssien ylikäyttöön.
- Vauhditetaan siirtymistä fossiilitaloudesta kiertotalouteen kaikilla yhteiskunnan sektoreilla.
- Laaditaan tekstiilistrategia, jonka tavoitteena on suljetussa kierrossa tapahtuva tekstiilien ja kuitujen kierrätys.
- Toteutetaan raideinvestoinnit ”tunnin juniin” ja kehitetään runkoverkkoa.

9. Me Kokoomusnaiset haluamme korkeamman työllisyysasteen hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden turvaamiseksi

Haluamme turvata hyvinvointiyhteiskuntamme – niin toimeentulon, koulut, neuvolat, terveyskeskukset kuin eläkkeet. Tasa-arvoinen hyvinvointiyhteiskunta ja korkea työllisyys kulkevat käsi kädessä. Siksi työllisyyttä vahvistavia toimia on edistettävä määrätietoisesti. Korkea työllisyys on edellytys tulevaisuuden hyvinvoinnille.

Uskomme kannustavaan Suomeen, jossa koulutus, työnteko ja yritteliäisyys kannattaa aina. Haluamme, että työtä tekemällä tulee taloudellisesti toimeen ja palkka vastaa koulutusta sekä työn vaativuutta. Kannustinloukkuja on purettava. Helpotetaan esimerkiksi opiskelijoiden arkea nostamalla opintotuen tuloaraja ja annetaan mahdollisuus omalla ahkeruudellaan hankkia lisätuloja ja arvokasta työkokemusta.

Osaajapulaan on vastattava koulutuspanostuksilla. Tarvitaan koulutusreformia, jatkuvaa oppimista ja osaamisen päivittämistä, jotta mahdollisimman moni suomalainen saa mahdollisuuden työllistyä ja työ löytää tekijänsä.

Suomen on oltava myös ulkomaalaisille osaajille houkutteleva paikka tulla, opiskella ja työllistyä. Meidän on löydettävä vastauksia osaajapulaan ja kyettävä tarjoamaan maahanmuuttajille sujuvia väyliä oman osaamisen kautta osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

- Uudistetaan verotusta siten, että se suosii työntekoa ja yrittäjyyttä, edistää kilpailukykyä sekä vähentää ympäristön kuormitusta ja torjuu ilmastonmuutosta.
- Nostetaan esiin erilaisia tapoja yhdistää palkkatyö ja yrittäjyys. Huomioidaan erilaisten yrittäjyyden muodot, kuten kevytyrittäjyys.
- Uudistetaan sosiaaliturvajärjestelmää siten, että se kannustaa työntekoon, yrittämiseen ja kouluttautumiseen.
- Edistetään paikallista sopimista.
- Poistetaan turhat työperäisen maahanmuuton esteet ja sujuvoitetaan kansainvälisten osaajien työllistymistä Suomeen.
- Nostetaan opintotuen tuloaraja 50 prosentilla.
- Panostetaan tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan (tavoitteena 4% BKT:sta)

10. Me Kokoomusnaiset haluamme kaikille hyvän työelämän, jossa jokaisella on tasa-arvoiset mahdollisuudet

Kaikilla sukupuolesta tai muista taustatekijöistä riippumatta on oltava työelämässä yhtäläiset mahdollisuudet. Yli puolet korkeakouluista valmistuvista on naisia. Silti juuri naisten työuria leimaa osaaikaisuus ja määräaikaisuus. Vanhemmuuden kustannusten epätasainen jakautuminen heikentää naisten urakehitystä, mahdollisuuksia työllistyä vakituiseen työsuhteeseen ja näkyy lopulta naisten miehiä pienemmissä eläkkeissä.

Suomalaiset työmarkkinat jakautuvat poikkeuksellisen voimakkaasti nais- ja miesvaltaisiin aloihin. Rakenteita ja asenteita muuttamalla rakennamme työelämää, jossa kaikilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet edetä ja menestyä. Tasa-arvoiset mahdollisuudet menestyä työelämässä omalla ahkeruudella voivat toteutua vasta, kun nuoren naisen palkkaaminen ei ole miehen palkkaamista suurempi kustannusriski työnantajalle. Palkkauksessa pätevyuden ja työpanoksen on ratkaistava – ei iän tai sukupuolen.

Eritystä huomiota tulisi kiinnittää myös moniperusteisen syrjinnän kitkemiseen. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden, esimerkiksi iän, vammaan, seksuaalisen suuntautumisen tai etnisyyden perusteella. Panostetaan erityisesti maahanmuuttajanaisten kotoutumiseen, kouluttautumiseen ja työllistymiseen.

- Rohkaistaan nuoria hakeutumaan koulutukseen, ammatteihin ja haluamilleen työurille sukupuolesta riippumatta.
- Poistetaan palkkaamisen äitiriski. Siirretään vanhemmuuden kustannukset työnantajalta valtion vastuulle.
- Varmistetaan, että perhevapaaudistus parantaa vanhemmuuden ja työelämän tasa-arvoa, vahvistaa naisten työllisyyttä ja työmarkkina-asemaa, lisää perheiden joustoja, huomioi lapsen edun ja erilaiset perhemuodot, sekä lisää lasten osallistumista varhaiskasvatukseen.
- Puretaan yrittämisen esteitä ja kevennetään verotusta, jotta erityisesti naisvaltaiset pk-yritykset voivat kasvaa ja tarjota työtä yhä useammalle. Tuetaan naisyrittäjyyttä.
- Edistetään samapalkkaisuuden periaatetta.
- Parannetaan vammaisten henkilöiden ja osatyökykyisten pääsyä työelämään.
- Arvostetaan moninaisuutta ja kitketään kaikenlainen syrjintä.
- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan anonyymiä rekrytointia.
- Edistetään hyvää työelämää ja työhyvinvointia.

11. Me Kokoomusnaiset haluamme, että jokainen saa määrätä omasta kehostaan ja jokaisella on oikeus koskemattomuuteen

Naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien parantamisen on oltava Suomen kehityspolitiikan kärkitavoite, jonka alla panostetaan seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden ja -oikeuksien turvaamiseen sekä koulutukseen. Monessa maassa tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät oikeudet toteutuvat heikosti. Usein tytöt eivät saa riittävästi oikeaa tietoa esimerkiksi ehkäisystä.

Silpomisuhan alla eläviä tyttöjä on suojeltava nykyistä paremmin ja ryhdyttävä toimiin silpomisensa ennaltaehkäisemiseksi, uhrien auttamiseksi sekä tekoihin syyllystyneiden saattamiseksi vastuuseen.

Varhaiskasvatuksen, koulun sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietoisuutta sekä ilmoitusvelvollisuutta asiassa on parannettava.

Pakkoavioliitot tulee voida purkaa ja mitätöidä Istanbulin sopimuksen mukaisesti muutenkin kuin avioeron kautta. Viranomaisten keskinäinen yhteistyö sekä yhteistyö järjestöjen kanssa on tärkeää pakkoavioliittojen ennaltaehkäisemiseksi ja tunnistamiseksi.

Jokaisella on oikeus koskemattomuuteen. Seksuaaliseen häirintään, kiusaamiseen ja epäasialliseen käytökseen on oltava nollatoleranssi. Kokoomuksen viime kaudella käynnistämä työ seksuaalirikosten rangaistusten kiristämiseksi on saatettava viimein maaliin. Seksuaalirikoksiin on puututtava aikaisempaa paremmin. Erityisesti lapsiin kohdistuvista rikoksista on säädettävä kovemmat rangaistukset.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on varjostaa edelleen liian monen elämää. Jokaisella on oikeus turvalliseen kotiin ja elämään ilman väkivallan uhkaa. Kunnissa on oltava toimintaohjelmat lähisuhdeväkivaltaa vastaan. Huomio on kiinnitettävä ennaltaehkäisevään, moniammatilliseen työhön ja tukipalveluihin. Turvakotipaikkojen määrä on nostettava Euroopan Neuvoston suositusten tasolle ja Istanbulin sopimuksen kokonaisvaltaista toimeenpanoa on kiirehdittävä.

Naisten itsemääräämisoikeutta on vahvistettava muuttamalla aborttilainsäädäntöä yleisen pohjoismaisen mallin mukaiseksi eli lopettamalla muodollisen perusteen ja lähetteen vaatiminen.

Translain uudistus on viimein saatava etenemään ja annettava julkinen tunnustus jokaisen luovuttamattomalle ihmisarvolle ja oikeudelle olla avoimesti oma itsensä ainutkertaisena yksilönä.

- **Vahvistetaan naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien parantamista Suomen kehitys yhteistyön painopisteenä.**
- **Kielletään tyttöjen sukupuolielinten silpominen erillislailla ja lisätään yhteisöjen tietoisuutta haitallisten perinteiden laittomuudesta.**
- **Mahdollistetaan pakkoavioliittojen purkaminen ja mitätöinti.**
- **Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön uudistus.**
- **Madalletaan lähisuhdeväkivallan ilmoittamisen kynnyksiä ja luovutaan sovittelusta lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä rikoksissa. Lisätään turvakotipaikkoja. Nostetaan uhrien suojeleminen ja asema keskiöön kunniaan liittyvissä väkivaltarikoksissa.**
- **Päivitetään aborttilainsäädäntö toteuttamaan naisten itsemääräämisoikeutta.**
- **Toteutetaan translain kokonaisuudistus viipymättä.**
- **Kehitetään koulujen seksuaalikasvatusta.**
- **Siirretään sukupuoleen liittyvät välttämättömät terveystuotteet apteekissa myytävien lääkkeiden arvonlisäverokantaan.**

12. Me Kokoomusnaiset haluamme sellaisen yhteiskunnan, jossa jokainen voi kokea olevansa turvassa

Suomen on oltava ihan jokaiselle hyvä ja turvallinen maa asua, opiskella, tehdä työtä, yrittää ja ikääntyä. Julkisessa keskustelussa on nähtävillä kiristynyt ilmapiiri, sekä suoranaisen häirinnän ja vihapuheen lisääntyminen. Vihapuheen on selvityksissä todettu olevan vahvasti sukupuolistunutta. Valitettavasti naiset joutuvat miehiä useammin häirinnän ja vihapuheen kohteeksi. Sen myötä suomalainen demokratia kaventuu, vastakkainasettelu voimistuu ja menetetään yhteiskunnalliselle keskustelulle tärkeitä näkökulmia.

Jokaisella on oltava oikeus osallistua julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon ilman pelkoa. Vihapuhetta tai minkäänlaista häirintää ei pidä hyväksyä missään oloissa. Nykypäivän rakentavan yhteiskunnallisen keskustelun tulee olla avointa ja toisia kunnioittavaa.

Suomen keskeisin sisäisen turvallisuuden haaste on laajeneva ja monimuotoinen syrjäytyminen. Radikalisoituminen ja ääriliikkeiden voimistuminen ovat syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia. Tärkeää on, että jokainen nuori löytää tiensä koulutukseen ja työelämään. Hyvinvoiva yhteiskunta, jossa jokainen kokee olevansa mukana, on turvallinen yhteiskunta.

Poliisien määrän on oltava riittävällä tasolla, jotta poliisi on läsnä ja hädän hetkellä nopeasti paikalla kaikkialla Suomessa. Suomalaiset poliisit ovat maailman ammattitaitoisimpia, mistä on pidettävä kiinni.

Suomen on huolehdittava uskottavasta puolustuskyvystä, jolla turvataan Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus. Naisten mahdollisuuksia osallistua maanpuolustukseen on parannettava. Kutsunnat on ulotettava koskemaan myös naisia, jotta ikäluokkien parhaimmat kyvyt saadaan puolustusvoimien käyttöön.

Suomen on edistettävä Euroopan unionin yhtenäisyyttä ja toimintakykyä. Valtioiden rajat ylittävien turvallisuushaasteiden ratkaiseminen edellyttää tiiviimpää eurooppalaista yhteistyötä. Suomen on myös edistettävä Euroopan unionin puolustusyhteistyön kehittämistä. Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuutta ja puolustuskykyä sekä nostaisi pelotetta loukata alueellista koskemattomuuttamme.

Turvapaikkapolitiikassa avun tulee kohdistua heikoimmassa asemassa oleville ja aidosti turvaa tarvitseville. Suomen pakolaiskiintiössä YK:n kiintiöpakolaisstatuksen saaneita on priorisoitava, sillä heidät on todettu suojelun tarpeessa oleviksi ja kaikkein hädänalaisimmiksi. Turvapaikan saaneiden kotouttamisessa tärkeintä on työ, koulutus ja kielen oppiminen.

Keskinäisriippuvaisessa maailmassa kukaan ei ole turvassa ennen kuin kaikilla on asiat paremmin. Kokoomusnaiset pitää tärkeänä, että Suomi on vahva vaikuttaja YK:ssa. Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kaikkia.

- **Toimitaan vihapuhetta ja häirintää vastaan.**
- **Pohjataan kaikki toiminta luotettavaan tietoon eikä anneta informaatiovaikuttamiselle tilaa.**
- **Osoitetaan sisäisestä turvallisuudesta vastaaville viranomaisille riittävät resurssit.**
- **Uudistetaan asevelvollisuusjärjestelmää ratkaisuin, joilla voidaan sekä säilyttää yleinen asevelvollisuus että saada nykyistä suurempi joukko naisia suorittamaan asepalvelus.**
- **Vahvistetaan Euroopan unionin yhtenäisyyttä ja toimintakykyä.**
- **Vauhditetaan turvapaikkahakemusten käsittelyä ja panostetaan kotoutumiseen.**
- **Päivitetään Suomen YK-strategia.**